

Groninger-Drentse Verduurzamingsbedrijven

Namens de Groninger-Drentse Verduurzamingsbedrijven willen wij graag onze waardering uitspreken voor de inzet van de overheid om duurzaamheidsmaatregelen te stimuleren. Desondanks maken wij ons zorgen over de uitwerking van de huidige regeling. Wij zien dat de huidige voorwaarden en opzet kunnen leiden tot onnodige vertragingen, hogere kosten en minder vertrouwen bij zowel bewoners als uitvoerende partijen. Bovendien dreigt hierdoor de werkgelegenheid in de regio in een vroeg stadium onder druk te komen staan.

In het bijzonder roepen wij op om bewoners het vertrouwen te geven om zelf keuzes te maken: ofwel direct een isolatiemaatregel uitvoeren, ofwel de hulp inroepen van een Woningplan. Dit betekent dat wij een sterk pleidooi houden voor het (in ieder geval in de eerste twee jaar van de regeling) niet verplicht stellen van een Woningplan. Mocht dit niet haalbaar zijn, dan stellen wij voor om artikel 9 uit te breiden. Wij willen voorkomen dat verduurzamingsbedrijven, en hun medewerkers, zonder werk komen te zitten doordat bewoners lang moeten wachten op een Woningplan.

Achtergrond

De verduurzamingsregeling in Groningen en Drenthe biedt een unieke kans om niet alleen onze woningen toekomstbestendig te maken, maar ook om de lokale economie en werkgelegenheid te versterken. Als inwoners van deze regio's hebben we de mogelijkheid om samen een duurzaam fundament te leggen voor onze gemeenschap en tegelijkertijd te profiteren van betaalbare en hoogwaardige verduurzamingsmaatregelen.

Deze regeling biedt concrete voordelen voor de inwoners van Groningen en Drenthe. Door zowel een individuele, stapsgewijze aanpak als een volledig geïntegreerd traject te ondersteunen, worden bewoners van begin tot eind begeleid in het verduurzamingsproces. Dit vermindert complexiteit en zorgt voor een overzichtelijke uitvoering. In plaats van dat bewoners meerdere diensten en bedrijven moeten inschakelen, wordt alles vanuit één gecoördineerd plan georganiseerd.

Een belangrijk bijkomend voordeel is de flexibiliteit: bewoners kunnen op elk gewenst moment instappen, afhankelijk van hun persoonlijke situatie en behoeften. Of het nu gaat om een specifieke 'geen-spijt-maatregel' zoals spouwmuur-, vloer- of dakisolatie, of om een complete verduurzaming: de uitvoering wordt altijd afgestemd op de persoonlijke situatie. Bovendien wordt ervoor gezorgd dat elke maatregel toekomstbestendig is.

Deze aanpak gaat verder dan het verduurzamen van woningen. Het is een investering in de toekomst van onze regio: in innovatie, werkgelegenheid en een sterke lokale economie. Door lokale bedrijven te betrekken, blijven middelen en kansen binnen de gemeenschap en voorkomen we dat die wegvloeien naar partijen zonder binding met Groningen en Drenthe.

De regeling is niet alleen van groot belang voor individuele bewoners, maar ook voor het versterken van onze regio. Zij ondersteunt werkgelegenheid, biedt kansen aan inwoners die bij deze bedrijven werken, en draagt bij aan een duurzame toekomst waarin Groningen en Drenthe kunnen floreren als voorbeeldregio's binnen Nederland.

Lokale verduurzamingsbedrijven, die al jarenlang verduurzamingsmaatregelen aan de woningen uitvoeren, spelen hierin een sleutelrol. Doordat onze eigen inwoners bij deze MKB-bedrijven werken,

behouden we de kennis en opbrengsten van verduurzamingsprojecten binnen de gemeenschap. Ook biedt deze aanpak perspectief voor jongeren, die zo in de verduurzamingssector een toekomst kunnen opbouwen in hun eigen regio.

We nodigen de overheid uit om deze unieke kans te omarmen en te kiezen voor een aanpak die echt verschil maakt voor onze inwoners. Samen kunnen we deze uitdaging aangaan en een krachtige, veerkrachtige regio opbouwen die klaar is voor de toekomst.

Wijzigingsvoorstellen

Hieronder vindt u onze wijzigingsvoorstellen en onderbouwingen:

1. Artikel 9. Subsidieaanvraag zonder woningplan

- o Geen bouwjaarbegrenzing voor spouwmuurisolatie, platdakisolatie, hellend dakisolatie vanaf de binnenzijde, HR++-glasisolatie en onderkant vloerisolatie.
- o Maximale Rd-waarde aanpassen naar 4,7 in plaats van de huidige (lagere) limiet.
- o Minimale eisen in overeenstemming met ISDE om er ook echt een geen-spijt-maatregel van te maken.

Onderbouwing:

De verplichting van een woningplan voor alle maatregelen kan leiden tot frustratie en lange wachttijden, vooral voor bewoners die eenvoudigere maatregelen willen laten uitvoeren. Door basismaatregelen zoals spouwmuurisolatie, dakisolatie, platdakisolatie, glasisolatie en vloerisolatie vrij te stellen van de woningplanverplichting, blijft de markt toegankelijk voor bewoners en bedrijven.

Maak onderscheid tussen:

1. Woningeigenaren die direct een isolatiemaatregel willen uitvoeren. Voor hen zou een woningplan overbodig moeten zijn.
2. Bewoners die behoefte hebben aan begeleiding en advies. Voor hen is een woningplan zinvol, maar het moet flexibel en iteratief zijn.

De meeste bestaande woningen (ook die vóór 1965 zijn gebouwd) hebben een constructie waarbij isoleren 'spijtvrij' kan worden uitgevoerd.

Het stellen van een limiet kan in de praktijk leiden tot onvolledige isolatie, waardoor bewoners later weer aanpassingen moeten doen om aan de standaard te voldoen.

Een Rd-waarde van 3,8 voor isolatiemateriaal kan in de praktijk maar een Rc-waarde van 3 opleveren voor een hellend dak.

Daarnaast mag men niet twee keer voor dezelfde maatregel subsidie aanvragen (voor hetzelfde dakvlak). Wat gebeurt er als later blijkt dat de bewoner (of de volgende bewoner) alsnog een woningplan wil en de huidige dakisolatie met Rd 3,8 niet voldoende is om de standaard te bereiken?

Overigens zijn wij blij met de mogelijkheid om voor verschillende onderdelen van een bouwdeel op verschillende momenten subsidie aan te vragen. Dit ondersteunt bewoners die stapsgewijs willen verduurzamen. Deze groep was altijd al veruit in de meerderheid.

2. Problemen met Woningplannen

1. Tegenstrijdigheid in bevoegdheden: energiecoaches mogen alleen werken aan woningen van na 1945, terwijl EP-maatwerkadviseurs bij veel ingrepen (kozijnen, daken, gevels, vloeren) toch weer nodig zijn. Dit kan leiden tot dubbel werk of onvolledige plannen.
2. Gebrek aan praktijkkennis: EP-adviseurs en energiecoaches beschikken vaak niet over bouwkundige of kostentechnische kennis om een uitvoerbaar plan te maken.
3. Onvoldoende Adviseurs: Er is momenteel een tekort aan EP-adviseurs en energiecoaches, vooral bij extra gemeentelijke trajecten. We zien vaak dat overheden, zoals de NCG, een premie verstrekken om EP-adviseurs en energiecoaches aan te trekken, met alle gevolgen van dien voor de markt.
4. Risico op onuitvoerbare woningplannen: Als tijdens de uitvoering blijkt dat een voorgestelde maatregel niet kan of te duur is, moet er een nieuw woningplan komen, met bijkomende kosten.
5. Destructief onderzoek: Voor veel woningen is (licht) destructief onderzoek nodig om echt te kunnen vaststellen of bepaalde isolatiemaatregelen haalbaar zijn. Dit wordt in Artikel 8 niet benoemd. Een voorbeeld is een houten vloer zonder kruipluik, waar eerst kosten worden gemaakt om een inspectie mogelijk te maken.
6. NTA8800-methode: Deze methode is onvoldoende gericht op praktische uitvoerbaarheid en kosten, waardoor ingrepen – zoals het vervangen van een deur, gevels van dakkapellen of een dakraam – ten onrechte als ‘niet nodig’ kunnen worden aangemerkt, terwijl dit in de praktijk vaak juist noodzakelijk of wenselijk is.
7. Vloerisolatie: De NTA8800 kent een probleem¹ bij de beoordeling van vloerisolatie. Daarom moet vloerisolatie als standaard in verduurzamingsplannen. Goed geïsoleerde woningen met slechte geïsoleerde vloeren zijn een gezondheidsrisico. Ook is het warmteverlies veel hoger dan berekend in de NTA8800.
8. Volledig isoleren: De NTA8800 kent een probleem bij het opstellen van een maatwerkadvies. Theoretisch zou je een bouwdeel deels niet kunnen isoleren met alle gevolgen van dien. Bijvoorbeeld een dakisolatie met een oude 4pansdakraam of een dakkapel met Rc 6,4 op het dak en wanden die zijn geïsoleerd.
9. Geïsoleerde voordeuren: De NTA8800 kent een probleem bij het toekennen van energiebesparing door geïsoleerde deuren.

¹ Commissiedebat Klimaatakkoord Gebouwde Omgeving op 3 oktober 2024

https://www.tweedekamer.nl/debat_en_vergadering/commissievergaderingen/details?id=2024A05865

3. Rol voor de adviseurs/inspecteurs van Verduurzamingsbedrijven

1. Adviseurs/inspecteurs van een verduurzamingsbedrijf mogen een woningplan maken.
2. Om te voorkomen dat verduurzamingsbedrijven personeel moeten laten gaan, dient de gemeente eerst een beroep te doen op deze adviseurs en inspecteurs voordat ze energiecoaches inzet.
3. Het kan niet zo zijn dat verduurzamingsbedrijven geen commercieel personeel kunnen aantrekken omdat de gemeenten deze met een premie wegekopen, of dat verduurzamingsbedrijven door verminderde vraag personeel moeten laten gaan.
4. Ook kunnen adviseurs en inspecteurs hun kennis en ervaring inzetten om praktisch uitvoerbare woningplannen te maken.

Onderbouwing:

Verduurzamingsbedrijven hebben gecertificeerde, ervaren medewerkers in dienst die de betreffende woningen en bewoners al goed kennen. Deze expertise leidt tot haalbare, pragmatische en betaalbare adviezen.

4. Kwaliteit EP-adviseurs en energiecoaches

Wij verzoeken expliciet aandacht voor:

1. Monitoring/kwaliteitswaarborg van de afgegeven woningplannen.
2. Een eenvoudige meldprocedure bij fouten in woningplannen.
3. Vertegenwoordigers van Verduurzamingsbedrijven opnemen in het toezicht op woningplannen.
4. Een woningplannen als leven document welke eenvoudig gewijzigd kan worden.
5. Snel afhandeling bij aanpassingen in een woningplannen

Onderbouwing:

Er is zorg over de uitvoering en de kwaliteit van de adviezen. In de praktijk blijkt dat EP-adviseurs en energiecoaches niet altijd voldoende bouwkundige kennis hebben om alle praktische (en financiële) aspecten goed in te schatten. Daarnaast ontbreekt het hen vaak aan de software en certificering om dit volledig te dekken. Een mechanisme dat toeziet op kwaliteit en uitvoerbaarheid is daarom wenselijk.

5. Artikel 4, lid 2d en Artikel 8, lid 4b

- Tegenstrijdigheid tussen “door een EP-maatwerkadviseur” en “vanaf 1 januari 1945 opgesteld door een energiecoach.”

Onderbouwing:

Dit schept onduidelijkheid: voor dezelfde werkzaamheden lijken verschillende vereisten te gelden, wat tot verwarring en mogelijke vertraging leidt.

6. Artikel 4, lid 1 a. isolatiemaatregelen

Subsidies kunnen alleen worden aangevraagd worden zonder woningplan voor woningen met bouwjaar tussen 1965 en 1991. Dit is onlogisch, juist een woning uit bouwjaar 1920 tot 1972 bouwbesluit zijn spijtvrij door te voeren voor spouwmuurisolatie. Dit geldt ook voor woningen met een kruipruimte waar je de onderkant van de vloer kunt isoleren. Ook hellend dakisolatie van woningen gebouwd voor 1972 zijn spuitvrij vanaf de binnenkant uit te voeren. Platte daken van woningen gebouwd voor 1972 zijn ook spijtvrij te isoleren.

Maak ten minste een uitzondering voor bewoners in specifieke gevallen

Onlogische bouwjaarbegrenzing: Met name spouwmuurisolatie, onderkant vloerisolatie, hellend dakisolatie, glasisolatie en platdakisolatie zijn bij veel oudere woningen juist geschikt en 'spijtvrij'.

7. Kunststofkozijnen en triple glas

Wij zouden graag zien dat de overheid bewoners tegemoetkomt als het gaat om kunststofkozijnen en triple glas – zowel voor bewoners die de afgelopen maanden al maatregelen hebben uitgevoerd als voor diegenen die nog aan de slag willen.

- Oude kunststofkozijnen zijn niet altijd geschikt om enkel het glas te vervangen.
- Aluminiumkozijnen zijn vaak niet aan te passen, waardoor volledige vervanging noodzakelijk is.
- Combinaties kozijn-deur-geveldeel: Een kozijn met een voordeur, gevelpaneel en raam is meestal in één keer te vervangen. Anders worden kosten hoger en de kwaliteit lager.
- Gevels zonder bakstenen of volledig uit kozijnpanelen: De kosten om deze te isoleren zijn hoog, en bewoners kunnen daar weinig aan doen.
- Dakramen: Het vervangen van oude dubbelglas-dakramen vereist vaak volledige vervanging. Met de NTA8800 kan het bovendien lijken alsof dakraamvervanging niet nodig is om "de standaard" te halen, maar praktisch gezien is het onontkoombaar.
- Deels verduurzaamde woning: Een woning waar alleen de beganegrondkozijnen al zijn vervangen, maar de verdieping nog oude kozijnen heeft, mag niet worden uitgesloten. Deze bewoners zouden niet 'gestraft' mogen worden doordat ze nu geen vergoeding krijgen voor de overige kozijnen.
- Laatste maatregel: Wanneer een woning al grotendeels is geïsoleerd, kan kozijnvervanging de ontbrekende stap zijn om aan de standaard te voldoen.

Als uiterste oplossing dient te worden voorkomen dat bewoners in Groningen en Drenthe een minder gunstige regeling hebben dan de landelijke ISDE. Een optie is om deze bewoners de ISDE te laten benutten voor kunststofkozijnen en 30% van de glasvervanging via maatregel 29 te vergoeden. Ook zou men voor triple glas een beroep op de ISDE kunnen doen.

8. Nazorg voor bewoners

Een goed geïsoleerde woning brengt nieuwe gebruiks- en onderhoudsaspecten met zich mee. Het is belangrijk om bewoners hierbij te ondersteunen en uit te leggen hoe zij optimaal kunnen profiteren van hun verbeterde woning. Denk hierbij aan het belang van goede ventilatie, het voorkomen van vochtproblemen en het handhaven van een gezond binnenklimaat. Voor oudere woningen zonder mechanische ventilatie is speciale aandacht nodig. Wij raden aan om na de uitvoering van de maatregelen een nazorgtraject in te richten, zodat bewoners persoonlijk advies en praktische handvatten krijgen om prettig en gezond te wonen.

9. Marktsituatie impact op Verduurzamingsbedrijven

De bouwsector in Groningen en Drenthe wordt al geconfronteerd met de stikstofcrisis en de vleermuisproblematiek. Daarnaast wachten veel bewoners af tot de nieuwe verduurzamingsregeling daadwerkelijk wordt opengesteld, en zelfs dan gebeurt dat slechts gefaseerd. Hierdoor ontstaat verdere onzekerheid en uitstel van projecten.

Marktsituatie en impact op Verduurzamingsbedrijven

- **Werkgelegenheid:** De aankondiging van de regeling heeft geleid tot uitstel bij bewoners, terwijl het vertrouwen in “met terugwerkende kracht” beperkt is. Dat komt bovenop de al bestaande vertraging door de stikstof- en vleermuisproblematiek, waardoor de bouwsector het momenteel zwaar heeft.
- **Tijd en verplichting van een Woningplan:** De verplichte wachttijd voor een Woningplan vormt een extra drempel. Veel bewoners zien op tegen extra vertraging en annuleren opdrachten, wat ongunstig is voor de continuïteit van onze bedrijven.
- **Beschikbaarheid van personeel:** De verduurzamingsbedrijven in Groningen en Drenthe hebben ervaren medewerkers met de juiste certificeringen en diepgaande kennis van de lokale situatie. De focus zou moeten liggen op het benutten van deze regionale capaciteit in plaats van het opleiden van nieuwe partijen (energiecoaches en EP-adviseurs) met vaak minder praktijkervaring.

Volgens de laatste cijfers werken er 16.718 mensen in de bouwsector in Groningen. De vooruitzichten in de bouw zijn al minder gunstig (Bron: De Staat van Groningen ²& EIB³), waardoor wij onze mensen en middelen efficiënt moeten kunnen inzetten.

² [De Staat van Groningen - Arbeidsmarkt en Werkgelegenheid](#)

³ [EIB - Regionale Bouweconomie Groningen](#)

10. Meer samenwerken met uitvoerende bedrijven

Onze bedrijven voelen zich laat betrokken bij de vormgeving van de regeling, terwijl wij cruciaal zijn voor uitvoering, werkgelegenheid en behoud van kennis. Betrek ons alsjeblieft bij het definitief maken van de regeling en het uitrollen van de regeling.

11. Behoud van onze klanten

De inwoners van Groningen en Drenthe zijn de klanten van de lokale Verduurzamingsbedrijven. Laat ons, wanneer de bewoner dat wenst, deze mensen blijven bedienen.

Geef de regie aan de Verduurzamingsbedrijven als de bewoner dat wil. Mocht er een woningplan nodig zijn, laat ons dit coördineren en geef ons de mogelijkheid de maatregelen uit het plan ook zelf uit te voeren.

Onderbouwing:

Het is belangrijk dat bewoners met een vertrouwensrelatie bij hun lokale bedrijf kunnen blijven. In sommige huidige NIP-regelingen wordt de bewoner gedwongen met een andere partij in zee te gaan, wat ongunstig is voor lokale bedrijven en het vertrouwen van bewoners.

12. Ontbrekende informatie

Wij verzoeken u de volgende bijlage beschikbaar te stellen of aan te geven waar wij deze kunnen vinden:

“Bijlage I. Isolatie- en ventilatiemaatregelen catalogus. In deze bijlage is de isolatie- en ventilatiemaatregelen catalogus opgenomen.”

Wij kunnen onze klanten beter adviseren en onze werkzaamheden beter voorbereiden als deze informatie openbaar is.

Conclusie

Wij hopen dat deze voorstellen en aandachtspunten bijdragen aan een praktische, werkbare en toekomstbestendige regeling die zowel de inwoners als de uitvoerende bedrijven in de regio ten goede komt. Om dit te bereiken, roepen wij op tot de volgende aanpassingen:

1. **Keuzevrijheid voor bewoners**
Sta woningeigenaren toe om te kiezen tussen directe uitvoering van maatregelen of het aanvragen van een Woningplan. Dit vergroot het vertrouwen en voorkomt onnodige vertraging.
2. **Flexibiliteit in maatregelen**
Bewoners moeten kunnen afwijken van standaardoplossingen zolang de energiebesparing gelijk blijft. Eventueel met eigen inleg.
3. **Betrek lokale bedrijven**
Geef regionale verduurzamingsbedrijven een centrale rol in de uitvoering en het opstellen van Woningplannen.

4. **Eenduidige regelgeving**
Zorg voor duidelijkheid in de rollen en verantwoordelijkheden van EP adviseurs, energiecoaches en verduurzamingsbedrijven.
5. **Nazorg en begeleiding**
Introduceer nazorgmomenten voor bewoners voor een gezond binnenklimaat
6. **Kwaliteitsborging en controle**
Voer monitoring en meldpunten in om de kwaliteit van Woningplannen te waarborgen, met inbreng van verduurzamingsbedrijven.
7. **Flexibiliteit in Woningplannen**
Maak Woningplannen aanpasbaar (“levende documenten”) zodat wijzigingen snel en zonder extra kosten kunnen worden doorgevoerd.
8. **Aanvullende ruimte**
Verleen ruimte voor verduurzamingsmaatregelen (zoals kozijnvervanging en triple glas).
9. **Laagdrempelige geschillenregeling**
Introduceer een eenvoudige en snelle manier voor bewoners om bezwaar te maken tegen Woningplannen
10. **Uitzondering voor gefaseerde openstelling**
Sta toe dat bewoners die zich rechtstreeks bij lokale verduurzamingsbedrijven melden, niet gebonden zijn aan de gefaseerde openstellingsdata. Zo kan het werk doorgaan en wordt een onnodige terugval in werkgelegenheid bij deze bedrijven voorkomen.
11. **Vloerisolatie als standaard maatregel in een woningplan**
Neem vloerisolatie als vast onderdeel op in verduurzamingsplannen. Het is een relatief eenvoudige maatregel met energiebesparende en comfortverhogende effecten en zorgt voor een gezond binnenklimaat.

Door deze punten te integreren, kan de regeling niet alleen bijdragen aan de verduurzaming van woningen, maar ook het vertrouwen van bewoners winnen en de werkgelegenheid in de regio versterken. Wij staan klaar om onze expertise te delen en samen met u deze verduurzamingsopgave tot een succes te maken.

Met vriendelijke groet,
Namens de Groninger-Drentse Verduurzamingsbedrijven,
Niels Grozema
Bureau voor Verduurzamen
<https://bureauverduurzamen.nl/>